СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 295. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 19. грудня 1930. VOL. XXXVIII. No. 295. Jersey City, N. J., Friday, December 19, 1930. THREE CENTS.

ГУВЕР НАЛЯГАЄ НА НЕГАЙНУ УХВАЛУ ДОПОМОГОВИХ ЗАКОНІВ

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер заявив, що конґрес не може розійтися на різдвяні ферії, не ухваливши законів у справі публичних будівель і допомоги потерпівшим від посухи.

Є надія, що конґрес ухвалить ще перед Різдвом $116,000,000 на розбудову, як і полагодить домагання щодо допомоги потерпівшим від посухи.

НАЙВИЩИЙ СУД ВИРІШИТЬ.

ВАШИНҐТОН. — Рішення судді Вилієма Клерка, яким той суддя узнав 18 поправку незаконною, опиниться негайно перед Найвищим Судом у Вашинґтоні. Рішення западе правдоподібно у березні.

КЛЕРКОВИ ПЕРЕДАЛИ ЦИВІЛЬНІ СПРАВИ.

НЮАРК. — Суддя Клерк не буде наразі вирішувати прогибіційних справ. Йому приділено цивільні справи.

ДАЛЬШІ РЕВІЗІЇ.

НЮАРК. — Щоби доказати, що рішення судді Клерка не вводить ніяких змін, прогибіційні аґенти перевели три ревізії в трох нічних спелюнках, сконфіскували більшу скількість алькоголю та арештували три особи.

АДВОКАТИ БОРОНЯТЬ КЛЕРКА.

НЮ ЙОРК. — Нюйорські адвокати хвалять суддю Клерка за його відвагу та твердять, що його рішення в справі незаконности 18 поправки являється потвердженням, що ідея Линколна про народоправство ще жива. Найбільша вага того рішення, кажуть адвокати, полягає в правнім його узасадненню.

ЕДИСОН БОРОНИТЬ ПРОГИБІЦІЮ.

НЮАРК. — Славний винахідник Томас А. Едисон твердить, що пробибіцію проводять з кождим днем більш практично. Він є тої думки, що прогибіція причинилася дуже богато до економічного й промислового піднесення Америки.

ПРОГИБІЦІЯ — ПРОТИВНА АНҐЛЬО-САКСОНСЬКІЙ РАСІ.

НЮ ЙОРК.—Адвокат Фредерик Р. Кудерт, прощаючи британійського ґенерального консуля Армстронґа, говорив підчас лончу на тему прогибіції, бо це питання дуже заінтересувало консуля.

Кудерт твердив, що 18 поправка не відповідає духови анґльо-саксонської раси. Природний закон є сильніший від штучного. Прогибіція, говорив Кудерт, нічого на ділі не забороняє і не спинює, вона тільки морально розкладає уряд і суспільність. Поміркованість є чеснотою тоді, коли людина почуває себе вільною. Закон мусить бути висловом свідомости загалу й опертим на його історії. Прогибіція, твердив Кудерт, це не є тільки питання, чи вільно кому випити кактейл чи ні, бо вона торкається важнішого питання: інституції анґльо-саксонської свободи.

В ҐВАТЕМАЛІ ВЖЕ ПО РЕВОЛЮЦІЇ.

ҐВАТЕМАЛЯ СІТИ. — Щойно Вашинґтон признав уряд Бавділія Пальми, як проти нього вибухла революція, підчас якої вбито 79 осіб.

Переворот тревав один день. На чолі нового правительства стоїть ґенерал Мануель Ореляна.

ЛИНДСЕЯ ЗВІЛЬНЕНО.

НЮ ЙОРК. — Маґістратський суддя Оґуст Драєр звільнив Бен Линдсея, бувшого суддю, адвоката й пропаґатора „товариського супружа" від обжалування, бо воно було оперте на невластивім параґрафі. А що ні епископ Менінґ, ні ніхто інший не піднесли нового обжалування, то справу відкинено.

Бен Линдсей мав відповідати за невідповідне заховання в церкві підчас проповіди епископа Менінґа, котрий критикував проповідуване Линдсеєм „товарисьске супруже".

Суддя Драєр, звільняючи Линдсея, дав йому упімнення, що він, як бувший суддя і адвокат, повинен був знати, що церква є домом молитви, та що суд є наставлений на те, щоб там доходити свого права.

ДЕМОКРАТИ ГОРОЮ В ПАЛАТІ ПОСЛІВ.

ВАШИНҐТОН. — В новім конґресі републиканська більшість у палаті послів не буде рішаючою, бо демократи є всього на один голос слабші від републиканців.

Демократи скликують наради, щоби вибрати свого президента палати, бо певні, що вони перетягнуть на свою сторону декого з републиканців.

ЗАМКНЕНО 18 БАНКІВ.

ЛИТЛ РАК (Аркензо). — Стейтовий банковий департамент проголосив, що в стейті замкнено 18 банків.

РЕЛЕЙ (Норт Каролайна).—Замкнено три банки: „Ди Ситизенс Бенк оф Борнсвил, „Ди Скатленд Кавнті Сейвинґс Бенк" і „Ди Бенк оф Велдом".

СТОРДЖІС (Кентоки). — Замкнено „Ди Бенк оф Сторджіс".

ІНДІЯНАПОЛІС. — Замкнено „Ди Трост енд Сейвинґс Бенк ет Рензілер".

НЮ СТРЕЙТСВИЛ (Огайо). — Замкнено „Ди Мертін Стейт Бенк."

POLAND, VICTIM OF OPPRESSION YESTERDAY, A WORST OPPRESSOR TODAY.

A few years ago the world's heart bled for the unhappy Poles, forced to forego the joys of self-determination and nationalism; today, the excesses of Polish chauvinism are the scandal of Europe. Marshal Pilsudski's tyrannical dictatorship has done its best to hide from the outside world what it has recently been doing; but, as is usual with such efforts, they have been unavailing. The recent Polish election was of course a farce — as much so as if it had been held in Chicago. Through upper Silesia, the German-speaking voters were disfranchised wholesale. Each of the Polish political parties had a separate ballot, printed in advance; the would-be voter had to enter the polling place and ask for the ballot of his party in the presence of a group of Pilsudski's home guards. The Germans found in most cases that there were no ballots except for the Pilsudski party and a few others of no significance; if he were foolish enough to insist on voting for his own party, he was thrown out into the street and mercilessly beaten. Thousands of others were disfranchised by the customary American technique, by having their names taken off the list. As a result, Pilsudski, who probably would have lost many seats in the Parliament if the will of the people were accurately expressed, actually gained about a hundred, and now has a majority behind him. His resigning as Premier following the election is of course a bit of pure theatrical swank; he is still the one power in Poland and everyone knows it. However, his actions are not to pass unnoticed; students in German and Austrian universities have protested to the League of Nations in such terms that the League can hardly avoid taking some sort of action.

Even more brutal and ruthless has been the Polish treatment of numbers of Ukrainian peasants in eastern Galicia. Some of these peasants having become "disaffected" — with what justification it is impossible to say — several regiments of Polish soldiers were turned loose in the region to terrorize the inhabitants. Correspondents of The Manchester Guardian and of The Chicago Daily News have just been through the districts in question, and give testimony, whose reliability cannot be questioned, as to what has been done. The Poles have destroyed the Ukrainian co-operative shops and the reading rooms and offices of all their cultural societies. In some cases peasants had set fire to haystacks and outhouses on Polish estates, and the soldiers, with no attempt to find the guilty persons, have beaten scores of men so terribly that in some cases they will be invalids for life. All the inhabitants of a small area are herded into a barn, and the men are laid, one after another, upon a table, and beaten into unconsciousness; they are then revived with water and beaten again. The peasants say that at least five men have been killed by the soldiers; the Poles admit the deaths, but contend that three of the victims were "shot while trying to escape" — good old military excuse! — and that the two others "died of illness while under arrest." Even women and children have been beaten, when not properly subservient, and women have been raped, in accordance with the general custom of soldiers in an alien countryside. Much property of the peasants has been destroyed. The correspondent of The Manchester Guardian visited eleven peasants lying in the primitive hospital in Lvov, their flesh beaten to a pulp, and obtained fotographs of thir injuries, the Poles promptly making every effort to find and destroy the plates and prints. Here is a situation which is quite as fit subject for attention by the League as the disfranchisement of Germans in the Polish elections.

(The New Republic, December 17, 1930).

ПРОТЕСТ ЕМІҐРАЦІЇ.

Ми, нижче підписані, Українське музичне Товариство ліpики „Запорожець" у Румунії, відчувши великий біль своїх братів Українців на Західній Україні, цією дорогою рішучо протестуємо перед цілим культурним світом проти того терору, якого вживають польські кати на Західній Україні, та завзиваємо всі українські організації в цілому світі до якнайгострішого протесту. — За голову Товариства К. К. Скутару, 9. листопада 1930.

ЗНИКНЕННЯ МАТЕМАТИЧНОГО ҐЕНІЯ.

З Ocльо (Норвеґія) доносять, що там зник від тижня молодий студент Пляссен. Він приготовлявся без чужої помочи до ґімназіяльної матури. Передтим відкрив він математичними обчисленнями дві зорі. Через це відкриття став він членом французького астрономічного товариства. Норвежські професорські круги уважають цього студента, який має 23 роки, математичним ґенієм. Думають, що він поповнив самовбиство в захваті умового помішання.

З ПАРИЖІ ФІЛЬМУЮТЬ ПЯНИЦЬ.

Щоби відзвичаїти пяниць від надуживання алькогольних напитків, парижська поліція вживає цікавого способу. Вона фотографує фільмовим апаратом, як арештований пяниця заховується по пяному і показує йому фільму, як він витверезиться. Наслідок є такий, що неодин пяниця засоромлюється і вважає більше на те, щоби не надуживати алькогольних напитків, коли побачить себе тверезими очима в поганому стані пиянства.

ЗА ПРОПОВІДЬ ПРОТИ КОМУНІСТІВ.

До Місткович, пов. Самбір, і сусідніх парохій заходили комуністичні аґітатори і деморалізували немилосердно наш нарід. Місцевий парох, о. Стефан Макар, виступив енерґійно проти тих аґітаторів на проповіди дня 8. листопада, вияснюючи населенню фатальні наслідки, які наносять комунізм церкві і народови. Комуністи обурились і постановили пімститися на священикови. Підмовили одного недовареного молодика, щоби наплів перед постерунком на о. Макара, що молодик і зробив. Постерунок, не розбираючи справи, арештував пароха і привіз його до прокуратури на протокол. Прокуратура пізналася зараз, у чому справа, і відразу пароха полишила на вільній стопі, так, що о. Макар ще того самого дня вернувся до парохії. Такої прикрости дізнав священик за свою душпастирську ревність, за енерґійний виступ проти ворогів церкви й народу.

ДРАМА КОХАННЯ.

В Рогатині, пов. Броди, 22-літний Петро Клімчук стрілом з кріса вбив свою суджену, 18-літню Параню Громяк, а відтак сам наложив на себе руку. Причиною вбивства й самогубства була нещаслива любов.

БАНДИТИЗМ У ЛОДЗІ.

Біля другої над раном пятьох замаскованих і зоружених у револьвери бандитів вломилося до льокалю вуглевої фірми й стероризувавши нічного сторожа та звязавши його, розпороли вогнетревалу касу й забрали звідтам усю готівку. Шкода величезна; злодіїв не зловлено.

ЖІНКА-ШПІОН-СТАРШИНА.

У Катовицях арештували молодця, що старався випитувати робітників про відносини в фабриках. Арештований сказав, що зветься Ст. Порембa. Підчас слідства арештований утік. На другий день тайний аґент побачив арештованого на залізничім двірці в однострої старшини армії, заприязненої з Польщею. Їхав з ним аж до Варшави. Тут поліція арештувала того „поручника". Із документів виходить, що арештований займається економічною шпіонажею в користь сусідньої держави. Вкінці при ревізії виявилося, що цей шпіон, це — жінка. Вона зізнала, що називається Роза Штрасеман. Її відставили до Катовиць.

АРЕШТУВАННЯ ЖІНКИ, ПРОВОДАРКИ БАНДИТІВ.

В Сосновці арештовано 27-літню Олену Касівну й її любовника Станислава Білого. Касівна вже як 19-літня дівчина почала злочинну карієру й має за собою кільканацять убивств, 27 вломів та 6 літ вязниці. Касівна зорґанізувала була цілу банду, яка складалася з кільканацяти осіб, і мала свої „філії" по цілому Шлеську.

САМ ВИДУМАВ НАПАД.

На вул. Зеленій у Львові ограбив хтось інкасента „Руху" Бальцера на 466 золотих. Слідство виявило, що Бальцер пропив ті гроші, та щоби це затушувати, велів товаришеви зранити себе в плечі, а на поліції заявив, що впав жертвою нападу невідомих людей. Поліція арештувала Бальцера і його двох товаришів, спільників крадіжи.

ЛЯЦЬКА ПРОВОКАЦІЯ Й АРЕШТУВАННЯ НА ВОЛИНІ

ВДРУГЕ АРЕШТОВАНО УКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ НА ДОНОС ПРОВОКАТОРІВ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Сюди доносять з Луцька, що польська влада знов арештувала українських діячів, яких недавно звільнили були з вязниці з браку доказів вини. Серед арештованих знаходяться: В. Островський, О. Ковалевський, І. Власовський та І. Бондарук. Всіх їх замкнено в місцевій вязниці. Щойно недавно слідчий суддя звільнив їх з арешту, бо не знайшов вини. Та окружний суд уневажнив це рішення слідчого судді й наказав знов арештувати звільнених. Влада робить арештованим ріжні закиди, які побудовані на провокаційних доносах польських конфідентів та провокаторів.

Одним з обвинувачень арештованим висовується творення ними виборчих бльоків і боївок з метою „тероризування виборців", що, мовляв, порушує декрет президента Польщі про „чистоту" виборів. В рішенню суду зазначено, що зміна запобігаючого засобу може наступити не раніше як 24. січня 1931 року. Отже до того часу арештовані мусять сидіти у вязниці. Арештовані внесли скаргу на поступовання окружного суду до апеляційного суду в Люблині.

Крім зазначених арештованих у волинських вязницях знаходиться ще кількох українських діячів, а між ними й директор українського банку в Колках, Никифор Лотоцький.

ПОЛЬСЬКА ЦЕНЗУРА НА БУКОВИНІ.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — Місцева ґазета „Час" повідомляє, що на певну інтервенцію спинено доставу їй українських часописів і журналів з Галичини, хоч редакція й має окремий дозвіл від румунської влади одержувати їх для своїх потреб. Редакція „Часу" робить усі старання, щоби знести цю заборону, й звернулася до української парляментарної репрезентанції в Букарешті, щоби вона там внесла інтерпеляцію в справі цієї дивної заборони.

Тимчасом ґазета просить галицькі видавництва й ґазети не присилати до неї видань, щоби не витрачувати даремно грошей на почтову оплату. Очевидно, ця заборона зі сторони румунської влади зявилася внаслідок домагання Поляків.

РОЗКОПУЮТЬ ДАЛІ СТРІЛЕЦЬКІ МОГИЛИ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Недалеко села Жукова, повіт Бережани, знаходилося пять стрілецьких могил, які населення держало в зразковім порядку. Недавно ляцькі злочинці в ночі розкопали й зруйнували ті могили, а кости повикидали з ям і розкинули по полю. Місцеві українські люди зібрали ці кости та поховали їх на цвинтарі в селі Жукові.

Отак ляцькі варвари не лише катують і вязнять живе свідоме українське населення, але й розкопують могили та знущаються над кістками давно померших українських героїв.

БОЛЬШЕВИКИ ФАЛЬШУЮТЬ СВОЇ ГРОШІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Берлінська поліція має в своєму посіданню 200 пятирублевих російських грошевих знаків. Властиво між ними є лише 100 пятирублівок дійсних, бо інші сто пятирублівок мають ті самі числа серії й порядкові та той самий рік видання 1925, що й перші.

Аналіза експертів поліційних та експертів німецького державного банку показала, що ці гроші безперечно зроблені російською державною друкарнею на однаковім папері, однаковою фарбою й на однаковій кліші. Поважні ґазети зприводу цього говорять, що їм вже давно відомо, що большевики, щоби показати, що вони друкують не богато паперових грошей, випускають кілька накладів їх з однаковими нумерами. Отже самі фальшують власні гроші.

Тим вони дурять населення, що їх руб має значне покриття золотом, чого справді нема. Німецька влада й офіційні фінансові кола ще наразі не висловилися зприводу цього відкриття. Але воно може потягнути за собою дуже тяжкі консеквенції для большевицького кредиту за кордоном. Німецький уряд передав радянській амбасаді зприводу цього матеріяли, але не зазначив свого відношення до них, чекаючи пояснень від большевиків.

ЗНОВУ ГОВОРЯТЬ ПРО ЦАРСЬКІ ОСТАНКИ.

ПАРИЖ (Франція). — Тут виходить з друку книжка французького ґенерала Жаніна, який командував на Сібірі чеськими леґіонерами. Ґенерал у своїх записках говорить, що він привіз з Сибіру кілька куфрів з останками царя та його родини. Куфри ці йому передав колчаківський ґенерал Дідріхс.

Тому, що в Франції він не знайшов місця, деб примістити ці останки, він заховав їх у своїй родинній гробниці.

РЕВОЛЮЦІЯ УЩУХАЄ.

МАДРИД (Еспанія). — Зі всіх сторін надходять відомости, що революційний рух проходить дезорґанізовано й поволі вщухає. Влада має надію скоро остаточно привернути спокій у державі.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сиіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГРУДЕНЬ — МІСЯЦЬ „ПРОСВІТИ"

Переживаємо важкі часи і важкі та болючі події. Вся наша увага звернена на ту національну катастрофу, яку спричинила ляцька пацифікація. Ми раді би дати рідному краєви матеріяльну й моральну допомогу, раді би допомогти потерпівшим від ляцьких побоїв і раді би піддержати далі боєвий настрій рідного краю. А крім того докладаємо зусиль, щоби завдані нашим братам рани зістали відбиті на Польщі приниженням її престіжу перед культурним світом. А далі стараємося визискати ці події для пропаганди української державницької ідеї та для облекшення нашим братам життя під ляцьким окупантом, домагаючися інтервенції з боку чужих держав і Ліги Націй.

Та хоч все те є дуже важне, не треба забувати і за інші справи. І ось тому слід нам памятати, що по давньому звичаю у місячі грудні звикли ми памятати за найстаршу нашу культурну інституцію, за товариство „Просвіта" у Львові.

В Америці маємо деяке число старих „Просвітян", старих обожателів „Просвіти" ще зі старого краю. У їхніх руках вже певно новий календар „Просвіти" і найновіщі, розіслані „Просвітою" книжки: „Україна заборолом культури і цивілізації перед степовиками" і „Вплив природи на історію України". Читайте їх і другим показуйте, та в той спосіб заохочуйте їх ставати членами „Просвіти".

Ми можемо критикувати діяльність „Просвіти", можемо ставити свої вимоги, але це все може мати значіння тоді, коли ми попираємо „Просвіту", коли маємо розуміння для її діяльности. Але цього нема.

Зі звіту „Просвіти" виходить, що серед повоєнних несприятливих обставин вона не тільки відновила 2,944 передвоєнних читалень і 76 філій, але їх збільшила до 3,101 читалень і 86 філій. Коли до цього дочислити 1,358 аматорських кружків при читальнях, 490 хорів, 48 орхестр, 64 самоосвітних кружків, 30 діточих садків і т. п., то все це являється поважним вкладом у наше культурне життя.

Дотого треба ще зарахувати і популярно-науковий журнал „Життя і Знання", який подає знання з ріжних галузей науки і життя і який повинні передплачувати всі, які цікавляться найповажнішими і найновіщими досягненнями в науці й техніці та інтересуються освітою й культурною працею посеред нашого народа в краю і тут на американській землі.

Підопрім отже ті всі змагання „Просвіти" і відновім членські вкладки та приєднуймо нових членів „Просвіті".

САБОТАЖ І „ПАЦИФІКАЦІЯ"

(Надіслана стаття).

Кати знущаються над нами,
А правда наша — пяна спить!
Тарас Шевченко.

Мені попало в руки ч. 42. „Канандійського Фармера" з 22. жовтня ц. р., в котрім на другій стороні є поданий зміст статті **Джана Елліота,** поміщеної в „Мінеполіс Джорнал" про польську **„пацифікаційну акцію"** у Східній Галичинні.

Як з неї, так і з деяких інших статтей чужинецьких, нам прихильних журналістів про галицьку саботажну акцію та про польську „пацифікацію" — виходило би, що та преславна „пацифікація" переводиться лише в тих громадах, в котрих були **саботажнні виступи** УВО у виді підпалів маєтків польських дідичів і кольоністів.

Отже передовсім треба зауважити, що польська влада **всі** пожежі того роду клала досі на рахунок УВО, хоч сам зачинщик „пацифікації", воєвода **Наконечіков - Клюковський,** признав, що лише пятьдесять процентів тих пожеж можна приписати УВО. Хто бував справцем других пятьдесятьох процентів цього, п. воєвода не казав, але є це річю певною, що яких 60% цьогорічних пожеж були спричинені **самими власниками** тих стирт чи оборогів, що їх вони високо заасекурували, а з саботажної акції користали. Або були це пожежі попросту вислідок неосторожности, зглядно з особистої пімсти.

Недоладніть і незручність власної поліції, котра ні одного саботажиста на горячім учинку зловити не могла, **мстила** польська влада на невинній українській людности даного села, а приписуючи **всі** саботажі УВО, вона на всі села — без розбору — де лиш були пожежі в добрах польських дідичів або в польських кольоністів, висилала своїх „тисьонц валечних", зорганізованих спершу у Львові.

Та на тім ще не кінець: пацифікованих було **далеко більше** таких сіл, де не було взагалі ніяких пожеж, але котрі на своє нещастя відзначалися просвітою, тверезістю та зорганізованістю. Яко примір наведу тут лише села: Вихторів і Ямницю, станиславівського повіту, славний Карлів, Будилів та Стецеву, снятинського повіту і Серафинці, городенського повіту.

Може в нашій американській пресі вже були звістки про звірства пацифікаційні в Стецевій. Там не лиш побито тяжко війта, радних і цілий ряд інших чесних громадян; не лиш знищено ґаздівства **36** селянам, але знищено і читальню і кооперативу і все домашне уладження у священика, а його сина тяжко побито. Що найцікавіше, то те, що поліція досі строго пильнує парохіяльного дому, щоби там, Боже борони, не закрався який **фотограф** і не відфотографував того знищення, яке вона сама наробила!

Одним словом: треба доконче спростувати прихильні зрештою для нас виводи д. Джана Елліота, як евентуально також інших американських чи англійських авторів, і виказати, що тут не йшло цілком о якусь **кару** за саботажі (бо і тяже можна цілком невинних карати?), але йшло взагалі о **нищення нашого культурного й економічного дорібку,** а також о нищення **фізичне** (побоями) і **матеріяльне** визначних наших і заслужених селян та інтелігентів.

Аджеж понищено всю домашню і канцелярійну обстанову, як і всі адвокатські акти, в адвокатів **Бемка і Західного** в окружнім місті Бережанах, а таксамо всю обстанову і навіть фортепян у тамошнього пароха, **о. Бачинського.** А чейже годі підозрівати, щоби ті три, старші вже інтелігенти, ходили в ночи по селах та підпалювали панські стирти зі збіжем.

Дуже інтересним є **признання одного** бувшого **вшехполяка** (національного демократа) з Поморя, котрий виступив з тої партії та пристав до „бебехів" або „санаторів". Він видав до своїх бувших партійників відозву, в якій виказує, що прихильники Пілсудського, „бебехи", виконують дуже справно це, до чого прямували власне вшехполяки.

Дотично української справи каже він таке:

„Пацифікація Східної Малопольщі зістала переведена політикою Б. Б. („бебехів") в такий досконалий і **знаменитий** спосіб, що наші пряттелі вшехполяки зі Львова не знаходять просто міри для своєї радости.

„Українці зникли, а є лише **руський народ** — як за часів графа Бобринського (губернатора у Львові в р. 1914. — Ред.), українські школи перестали дутися (паношиць сєн) та зникають, українським кооперативам **позабирано** (пограбовано — Ред.) **злишні предмети торговлі,** усунено українські написи, дразнячі Поляка, людність складає **адреси з подякою**(!) і заявляє готовість поперти проурядові виборчі лісти. Військова і поліційна збройна сила пильнує порядку. Кажу вам одним словом, що **програма Ґломбінського** і тов. впроваджена зістала Бебеками в життя, отже цілком слушно належиться Одинці попертя з нашого боку. Не треба забувати, що „вивротові" **українські посли в 75 процентах сидять замкнені** в Берестю та в інших менших тюрмах, так, що сталися нешкідливими для народа і держави".

Це признання з боку новонародженого Бебеха є справді **золота вартне.** Коротко, але ясно, виложив він нам цілу теперішню політику уряду Пілсудського проти Українців.

Економічні втрати нашого народу, спричинені „пацифікацією", обчислюють на **десять до дванацять міліонів польських золотих,** то є на біля **півтора міліона долярів,** і то в часі такої страшної господарської кризи, яка в Галичині панує.

Отце треба чужинцям доконечно витолкувати, так, щоби вони мали ясне поняття про галицькі події і знали, що **„саботажі"** служили лише **претекстом до нищення Українців взагалі.**

Зауважу зрештою, що **українська пропаганда** заграницею приносить вже деякі **плоди.** І так, україножерний „Курєр Цодзєнни" підніс „ґевалт", що в англійськім парляменті котрийсь із соціялістичних послів обговорював власне недавно справу кровавої „пацифікації" в Галичині і що міністер справ заграничних заявив, що припоручить англійському амбасадорови у Варшаві ту справу розслідити.

Той самий „Курєр" видрукував дуже жалісливий лист якогось **Поляка з Бразилії,** котрий оповідає, як там Українці **мстяться над Поляками** за польську „пацифікацію" в Галичині.

Читали ми також у „Хвилі" коротку згадку про українську **демонстрацію в Дітройті** і це нас дуже врадувало.

А вже найбільшу сензацію викликала обширна стаття, поміщена в лондонській ґазеті „Манчестер Ґардієн", яку помістив у німецькій мові **„Берлінер Тагеблят".**

Автор цеї статті — це той Анґлієць, що їздив з д-ром Л. Макарушкою та д-ром Марітчаком до **Гаїв** у львівськім повіті, щоб оглядати шкоди, пороблені карною експедицією, та тяжко побитих нею людей. Уже в слідуючім селі їх всіх арештовано, але остаточно мусіла польська поліція випустити того Анґлійця на волю. Він одначе ще і в Українській Лічниці оглядав тяжко побитих наших селян і описує, які страшні рани вони мали: **мясо кавалками звисало з тіла.** Українським лікарям не можна було їхати на село до побитих, бо поліція їх не пускала. Найзавзятіше шукали Поляки за **фотографіями** і через це робили ревізію у всіх українських лікарів. Але Анґлієць каже, що всі **важніші фотографії** він щасливо **вивіз за границю.**

Дотичне число **„Берлінер Тагебляту"** перейшло щасливо через польську границю і зробило в краю величезне враження.

Краківська собака, **„Курєр Цодзєнни",** просто казиться і нападає дуже на того посла (не подаючи його імени), що в анґлійськім парляменті підніс справу тих звірств.

Не довго буде тревати потіха вельможних панів з їх преславної „досконалей і висмєнітей" пацифікації. Але чого передовсім треба — це закладання за границею комітетів **для помочі жертвам польських погромів, як також понищеним українським читальням і кооперативам.**

Хай ті комітети віднесуться в американських часописах до американського й анґлійського загалу з зазивом о поміч. Наслідки будуть безумовно гарні.

Іван С.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

ДО ВП. П. УРЯДНИКІВ МІСЦЕВИХ ВІДДІЛІВ І ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА.

Згідно з ухвалою головної звичайної конвенції видано календар У. Н. Союза на рік 1931. по ціні 30 цнт. за примірник для членів. Календарі вислано до всіх відділів в листопаді ц. р. так, що кождий відділ дістав календарі на час. Кождий член обовязаний календар взяти і враз з місячною вкладкою за нього заплатити.

Щоби не переносити довгів на слідуючий рік, проситься конечно прислати повну належитість згідно з рахунком і виказами, які вислано 5. грудня ц. р.

Грудень є послідним місяцем в році і тому робиться річні замкнення, з яких виготовляється річні справоздання для головного річного засідання, а також і до асекураційних департаментів стейтів. Тому, що асекураційні департаменти вимагають, щоби всі доходи були втягнені перед 30. груднем, проситься всі ті місцеві відділи, які що місяця спізняються з присилкою рахунків і звітів, щоби хоч раз в рік прислали свою посилку 28. грудня, так як сего вимагає статут організації, параґраф 243.

В случаю смерти члена треба сейчас повідомити головну канцелярію, подаючи імя, назвиско, число грамоти і день смерти члена, щоби можна ще сего місяця виплатити посмертну запомогу.

Сего місяця вислано друк Уряду Місцевого Відділу на 1931 рік, який треба конечно як слід виповнити і звернути без ріжниці, чи є зміна в уряді, або ні.

Якби котрий з відділів не отримав календарів, або розмету, так проситься сейчас повідомити головну канцелярію.

Роман Слободян, гол. фін. секр.

Богдан Подільський.

ЖАЛОБА

Історична поема.

Virtue has so sweet a power, that every one will wear her livery, though few do her service.

(Чеснота має таку милу силу, що всякий хоче вбратися в її одяг, хоч мало хто їй служить.)

І як хочете, щоб чинили вам люди, так і ви чиніть їм.
Еванг. Лука 6. 31.

Із волости князів зпід золотого льва,
Зрабованої нам зрадливою війною,
На тебе шлю у світ ці жалоби слова,
Маршале Йосифе, помилений герою.

* * *

Коли в тринацятку — злощаснеє число,
Кровавий змаг заніс тебе на шпилі влади,
То сподівання скрізь у декого було,
Що спиниш дикий пир ендецької громади;

Цісарським розтином усунеш той боляк,
Що край увесь сціпив гадюками Ґорґони,
Та розженеш кубло злочинців і гуляк,
Що власні завзялись плюгавити закони.

У твій ідеалізм, бач, вірили навгад,
У розум твій тай міць, що вивертає гори,
Що перетвориш край на европейський лад:
З держави безладу Швайцарію сотвориш.

Підстава в них була. Бо знали всі кругом:
Ще змалку ти горів любовю до отчизни;
І соромом палив тебе її погром,
Її упідлення, живі ще рани й близни;

Палав ненавистю до тих, що твій народ,
Розбитий розладом, на троє розділили,
Скували безлічу гидких перегород
Та закріпили їх своїм законом сили.

Змагання в боротьбі здобути волю знов
Приборкала Москва у морі крови двічи;
Пропали тисячі розчавлених голов;
А в краю почались тоді жахливі річи:

За мову молитов катовано дітий,
Насилля жертвою скрізь падали невісти,
А що з мужами там — старий чи молодий,
В неволі роблено, хто годен розповісти?

Немов харцизів тих, що кровю та вогнем
Збрудились у життю, карали душі чисті;
Десятий павільон і тисячі тюрем
Гасили їх любов і пориви огнисті.

Під свистом нагайок у брязкоті кайдан
Ногами міряли сніжні степи Сибірі,
Конали в каторзі, в чужий, далекий лан
Складали кости — всеж у невмирущій вірі.

А там в отчизні, де недавно ще цвили
Шляхецькі вольности, у „привіслянськім краю",
Займають дворища, грабують костели,
Святу бувальщину жандарми пяні лають.

Лицарські подвиги порубаних батьків,
Що стали зразками своїм патріотизмом,
Запінені роти нових істориків
В обличі їх дітий зрівнали з бандитизмом.

На всіх, що білого відпекались орла,
В калюжі підлости скупали душу вбогу,
Спливала благодать з московського стола,
До почестий і дібр їм стелено дорогу.

Защіплювано усюди зраду, страх, рабство,
Ограблювано з чести, віри та надії,
Кат соки висисав з отчизни... А людство
Глухе було на те, що в Польщі ворог діє.

Колишні други теж, зчеркнувши ймення те
З життя та з памяти, шукали дружби з катом,
Бо право сили в них зробилося святе...
О, як ти всіх за те ненавидів завзято!

І одинцем ти взявсь за велитенський труд:
Не оглядаючись на прикрі гороскопи,
Рішився розбудить із омертвіння люд,
Перевернути лад дволичної Европи.

До помочи шукав лиш молодих сердець,
Що вміли брати все й нічого на увагу,
Що очайдушно йшли із ворогом на герць
Та знали лиш одну непорушну присягу:

Присягу, предками налоежну на них,
Як тільки почались у матірному лоні,
Яка не вигаса ні в боях програних,
Ні розпливається в накиненім законі.

І для завзятців тих, обєднаних в одно
Круг невмирущої блискучої ідеї,
Росії не було — трійливе порожно! —
Ні кимсь накинених повинностий для неї.

Там поїзд військовий — під міст його післать:
Державний телеграф — чому не перетяти?
Везуть державний гріш — напасти й відібрать;
Московська школа там — дітий не посилати.

Там Полька зрадила: за Москаля пішла —
Подати трійла тій продажниці до страви;
Когось там служба знов московська потягла —
Пустити кульку в лоб — на вислугу кроваву...

Будівлі там стоять ворожі — в темну ніч
З огнем пустити їх; відмовити податку;
А стрінув ворога, так плюнь і геть із віч!
І не щади в борбі здоровля ні достатку.

Всі засоби тобі годились, тільки щоб
Упевнено вели до бажаної цїли;
Ба й самогуб, перш ніх собі скрутити лоб,
Убить мав Москаля — щоб зі страху німіли...

Свій ясний плян борні з царем-займанцем ти
Тюрмою освятив і муками заслання.
Та праця вперто йшла. Зударились світи;
Ти в бій повів стрільців — і виконав завдання.

* * *

Та твій державний твір лиш виклюнувсь з огнів,
Так зразу й виявив своє старе обличе:
Закон безладдя знов у нім прогомонів,
З майбутнього народ в минуле темне кличе.

Всі величні кличі повивертали дном,
У сумішку пішло старе з новим накупу,
Державний свій устрій обмазали багном
Та припечатали ще й президента трупом.

Ти бачив смерть його невинну і від слів
Знемігся й випустив вудила, сил не стало;
І божевільним дав тягти державний віз
Без цїли навмання вперед, куди попало.

Мій український люд зпід золотого льва
Найбільш відчув його безглуздий розмах дикий:
Зничевя перед ним зявилася — Москва...
Та вже під маскою варшавського владики.

Зявились і її жандарми... й завели
Між нами тойже герць, що в „привіслянськім краю"
Та в допомогу їм такі круги пішли,
Яких в історії Москви я не стрічаю.

Колиж у травні, в день злощасного числа
Кровавий змаг тебе заніс на шпилі влади,
Чиж диво, що й у нас у декого росла
Надія на розгром безумної громади?

* * *

Та всіх не задурив травневий той туман;
Бож не зпад Висли ти, а ген зпід Вильни взявся,
І шляхтич, кажуть, ти — з княжат литовських пан,
Їв білоруський хліб, — а в Польщу закохався.

На Україні був, у Харкові учився,
Та Українців там, звичайно, не добачив;
Зате, багатий край очима мірячи,
Тужливо мріяв ти про польський степ козачий.

Шляхецький світогляд, революційний гін
Та ще й соціялізм ти вимішав по свому
І вилив з того свій агітаційний дзвін,
Щоб заманить ввесь рід до прадідного дому.

Як тільки ти засів на власному стільці,
То перший чин твій був — розбити нашу хату
На галицькій землі... Заплакали стрільці,
А крови й сліз тоді в нас поплило багато.

Шляхецьким наскоком, як за колишніх літ,
Велів захопити (собі в дарунку) Вильну;
А там ти відіграв старий шляхецький міт:
На Київ золотий тобі зробилось пильно.

Маршале Йосифе, твій яґайлонський віз
У Ридзі поламався, бо гнався понад міру;
За теж пішов твій друг Петлюра на заріз,
Тиж зайвий раз скріпив старошляхецьку віру.

* * *

Оцеж ти знов зявивсь на шпилі, але в нас
Від того не зайшла хочаб маленька зміна
На краще — навпаки, сповивсь імлою час,
Свавілля кіхтями розчавлена країна.

Брудна помийниця із Кракова взяла
В політиці гору, стара бута забута
В тяжку безвиглядну недугу перейшла,
Ти знаєш: mania autocratica acuta.

Колиж грабований народ підніс протест,
Бо похоронено для нього всі закони,
В туж мить ти показав шляхецько-царський жест:
Розкрились тюрми всі й „десяті павільони".

Розкрилися нараз і проковтнули всіх,
Що вірили в права й будили творчі сили,
А мали на душі той одинокий гріх:
Народ свій та його майбутнє сторожили!

Маршале Йосифе! Держави вже нема!
Ти перешив її на власний свій фільварок!
А в нім розплодилось щурів та кретів тьма,
Попідгризали вже кождіський закамарок.

А ти в безтямности своїй гукнув приказ:
Наслать опричнину на українські села!
І знявся гураган ненависти й образ
І мука виросла над селами дебела.

Маршале Йосифе! **Опричнина гуля**
Порядком варвара — поруки кругової:
Кровавиться народ, здрігається земля
Від улаштованих жандармами розбоїв.

Розграблюють добро, розвалюють доми,
Насилують жінок, народу цвіт катують,
Священиків кують, волочать до тюрми,
Плюгавлять людську честь, вбивають і глузують.

Під гомін оргії з хулою на устах
Жирують молоді „інтелігентні круки":
Камінням, бомбами зазначують свій шлях
На захисти сиріт і на доми науки.

Маршале, чуєш? там, у нашому селі
Розбита на шматки в багні твоя ідея!
Опричників це твір! — Це сором не велів
Тобі зявитися перед лицем Андрея!

Чим виправдать тобі перед Достойником
Знущання й злочини над українським братом?!
Тиж вибирався стать йому визвольником, —
З Москвоюж нарівні став українським катом!

* * *

Із волости князів зпід золотого льва
За межі в вольний світ пливе кровава річка;
А з нею котяться ці жалоби слова:
В геройський твій вінок лукаво вірна стрічка.

Задивлений у свій химерний ідеал,
Ти непомітно у низ багнистий скотився;
Кермуючи судном державним серед скал,
Ти з правдою життя на віки розгубився.

Та хоч народ терпить у лютім вирі хвиль
І всіх нас залива сліз річенька кровава,
Я в серці здавлюю непереможний біль
І кличу на ввесь світ: Тобі, Маршале, Слава!

За те, що раз на все розтрощив наш фантом
Про толеранцію, лицарскість і культуру,
Що зрадив і ти сам і твій народ гуртом
Непідмальовану розхрістану натуру.

Тай за науку цю ми дякуєм тобі!
Мов божевільний сон скінчиться наша тризна:
Розвалимо тюрму в побідній боротьбі
І цвітом вкриється і в нас свята Отчизна!

І вичистить вона всі землі із брадяг
І провід перейме в свої культурні руки;
Замає гордо знов національний стяг,
Найкращий захист Волі, Правди, і Науки!

ДО ВИБОРІВ У ГАЛИЧИНІ.

Якось дивно дні минають:
Всі шепочуть і зітхають.
Ох! вибори вже зближились
І всі люди мов сказились.

Що крок, шпіцель, аґітатор,
Або інший йде аматор,
Кождий в свій лад тягне нутку,
Аж болить всіх у жолудку!

Патріоти в криміналі,
Міркують, що буде далі;
Злісно свій язик кусають
І борідки запускають.

Всюди шпіцель лиш панує,
І в кримінал всіх пакує.
Говорити вже не можна...
Но! то моргай зосторожна!

Перемишль, 18. листопада 1930.

Ірина Сенечко.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ІСТОН, ПА.

Національне свято.

Українська Громада в Вест Істон, Па., святкувала 12-ті роковини нашої державности, яке то свято звикли ми називати Листопадовим.

В неділю, 16. листопада, о. Рудакевич відправив панахиду за поляглих борців, а при тім виголосив проповідь на тему ляцьких знущань над безборонним українським народом у Галичині.

Листопадове Свято відкрито американським гимном, який відспівав мішаний хор під управою диригента п. Гринькова.

Вступне слово виголосив о. Рудакевич, взиваючи до дальшої боротьби.

Спів хор кількома наворотами. Були й сольоспіви п-ни Дешевської і Вересюк. Дует проспівали гром. Гриньків і п-на Пастушенко. Деклямували: п-на Ольга Гудз і гром. Дешевський.

Потім говорив п. Цурковський про події в рідним краю.

Громадянин Мичуда з Нортгемптону розповів, як ми здобували волю в 1918 році. Далі співав хор, деклямував п. Савчук, а п-на Стеля Гриньків відспівала сольо, яке особливо припало публиці до вподоби.

Гром. Підгайний візвав до наслідування героїв Листопадових Днів. Свято закінчено відспіванием національного гимну.

Гром. Гриньків просив вибачити, коли що випало зі співами не до ладу, бо хор існує всього тільки 7 місяців.

Чистого доходу було $33.46, які висланно до Обєднання з призначенням на інвалідів.

Жертвували по $2: М. Підгайний, Л. Кузьмін; по $1: С. Кульчицький, А. Допілка, Ф. Сагатий, М. Загоройко, І. Милимук, М. Ружило, М. Колодруб, І. Терлецький, І. Вересюк; по 50 ц.: М. Гримач, К. Карп, І. Рудавський, В. Литвин, І. Дешевський, В. Беднарський, Марія Колодруб; по 25 ц.: Т. Фотій, В. Савчук, Д. Особа.

Микола Підгайний.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Державне Свято.

Листопадове свято відсвяткувала наша громада концертом, який відбувся дня 2. листопада.

Концерт відкрив о. Гулин, а вступне слово виголосив о. Пристай.

Пішаний Хор відспівав кілька пісень. Були і деклямації.

Святочну промову виголосив Д. Галичин, старшина Галицької Армії, представивши нашу боротьбу та останні кровaві події в краю.

В дальший части виступив хор „Бандурист" під проводом свого учителя П. Шавінського. Потім о. Гулин заохотив зібраних до жертв.

Жертвували слідуючі:

Агафія Бундзяк 10 дол.; по 2 дол.: К. Марущак, П. Воляник; по 1 дол.: Всеч. о. Паздрій, о. Д. Гулин, М. Довгий, К. Рошко, І. Хомета, М. Березіцький, Гр. Стасишин, Пр. Куць, Стадник, А. Захаревич (Дерби), Н. Блищак (Стетфорд), Н. Платон (Ню Йорк), П. Гречаник, Я. Борецький, І. Ройко, Д. Небор, В. Колесняк, А. Чайковська, Н. Рожевський, К. Стасюк. Дрібними збірками зібрано $9.05. Зібрано на галі $34, на панахиді $12.32, зі вступу на концерт було $42.50. Разом було приходу $97.87. Загальні розходи виносили $16, а осталося $81.87. Вислано на інвалідів $37, а на політичних вязнів $37. Гроші вислано через Обєднання. Осталося в місцевій касі $3.87. По закінченню концерту зібрані розїхалися до своїх місцевостей, підняті на дусі й охочі до дальших жертв.

Льокальний Комітет.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

МЕКАДУ, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 7, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 21 грудня, в гали церковній, в годині 3-ій пополудни. Всі члени мають прийти на мітінґ і вирівнати свої залеглі вкладки. Також мають розібрати календарі. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Андрій Капітула, предс.; Петро Пухир, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 371, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться в суботу, 20 грудня, в гали церковній, 57-59 Бікон ул., в годині 8-мій ввечір. Буде справоздання уряду і контр. комісії, вибір уряду на 1931 рік і роздання календарів за оплатою 50 ц. Будемо принимати нових членів без вступного. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Іван Тарнавський, предс.; Олекса Шумський, секр.

ЦЕНТРАЛІЯ, ПА. Сестр. Усп. Пр. Діви Марії, від. 189, повідомляє своїх члениць, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 21 грудня, в годині 4-тій пополудни, де звичайно. Проситься всіх члениць прибути на сей мітінґ, бо є важні справи. Буде вибір уряду на 1931 рік. Напоминається довгуючих члениць, щоб вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившася члениця підлягає карі 1 дол., а урядничка 2 дол. — Марія Ковбан, предс.; Агафія Бажан, кас.; Калина Грабарович, секр.

ДЕРРИ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 113, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 21 грудня, в годині 1-ій пополудни, в Українській Гали. Проситься кождого члена прибути, бо буде справоздання річне і вибір уряду на 1931 рік. Буде роздання календарів. Члени, котрі не вирівнають своїх залеглостий, будуть суспендовані. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Тимко Мадийчік, предс.; Андрій Куземчак, кас.; Іван Шафран, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Жіноче Тов. „Згода", від. 358, повідомляє своїх члениць, що річні збори відбудуться в неділю, 21 грудня, в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі. Проситься всіх члениць прийти на збори. Члениця, котра без важної причини не явиться на сі збори, заплатить кару. — Уряд Тов. „Згода".

ФОРД СІТИ, ПА. Тов. Зап. Січ, від. 63, повідомляє своїх членів, що місячні вкладки будеться відбирати в неділю, 21 грудня, в год. 1-ій пополудни, в Укр. Гали. З причини, що богато наших членів сеї неділі будуть робити, то річний мітінґ відбудеться в сій самій гали слідуючої неділі, то є 28 грудня, в год. 1-ій. Обовязком є кождого члена бути присутним на мітінґу, щоб полагодити всякі справи і вибрати уряд на слідуючий рік. Припоминається довгуючим членам, щоби вирівнали свої залеглости, в противнім разі поступиться після статута. Будеться принимати нових членів. Хто ще не вписав своїх дітей до У. Н. Союза, нехай впише на тім мітінґу. — Михайло Личак, секр.

— Ти була при смерти Пукальської. Чи то правда, що як вона вже вмирала, зітхнула ще два рази?

— То брехня! Другий раз відітхнув її чоловік.

Маленький Івась пішов з мамою до ліса. Серед зелених дерев бачить одно зовсім сухе дерево, тому каже:

— Дивися, мамо, це дерево думає, що то ще зима!

Приятельки.

Ах, як ти гарно виглядаєш! Що то може зробити гарний капелюх!

В кождій українській хаті повинна находитись „Свобода".

ТАРЗАН СЕРЕД МАЛП.

(19)

У той день, коли Тарзан добув собі право до пошани, племя зібралося в малій кітловині. Тут наскільки їм ніхто не перешкоджав, вони святкували свої побіди. В середині стояв один з тих дивних глиняних бубнів, які малполюди робили для своїх церемоній, які люди деколи чули, але ніколи не оглядали.

—o—

Тарзан, лорд Ґрейстовк, був певно одним чоловіком у світі, що брав участь у тій дикій, лютій, опянюючій забаві під звук великого бубна. Того дня святковано вбийство величезної малпи з другого племени. Два сильні самці зложили тіло коло глиняного бубна.

—o—

Вони присіли коло нього як сторожі. Інші малпи поклалися спати до сходу місяця, коли мала початися дика оргія. Годинами тревав повний спокій. Наконець, коли темнота залягла гущавину, малпи почали рушатися.

—o—

Вони утворили велике колесо довкруги трох старих самиць, які, зоружені ґудзавими патиками, почали ними бити в такт у бубен. Місячне світло осріблило вершки дерев. За якийсь час ритмічний гук проняв гущу на милі довкруги. Він зростав до оглушуючої сили.

—o—

Керчак вискочив на полянку, закинув голову далеко назад та, бючися в груди, викидав з горла оглушаючий рев. Інші самці повторили страшний, кровожадний крик. Потім вони почали крутитися в смертельнім танці. А Тарзан, блискучий від поту, що зливав його тіло, був одним з них.

—o—